

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О. Б. Жильцов
“ 09 ” “ 03 ” 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

напрямок підготовки 6.030301 «Журналістика»

галузь знань 0303 Журналістика та інформація

2016–2017 н.р.

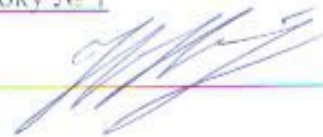
Робоча програма «Історія зарубіжної журналістики» для студентів за напрямом підготовки 6.030301 «Журналістика, галузі знань 0303 «Журналістика та інформація». – 28 с.

Укладачі: Салата Оксана Олексіївна, доктор історичних наук, завідувач кафедри історії України історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка; *Георгієвська В. В.*, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри журналістики та нових медіа Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа.

Протокол від «30» серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри журналістики

(Ю. В. Нестерук)

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
III. ПРОГРАМА.....	7
Змістовий модуль 1.....	7
Змістовий модуль 2.....	7
Змістовий модуль 3.....	8
Змістовий модуль 4.....	8
IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ».....	9
V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	11
VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	18
КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА.....	19
VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	21
IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	24
X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ.....	24
XI. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ.....	25
XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА.....	27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія зарубіжної журналістики» (далі – Програма) є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою журналістики та нових медіа Гуманітарного інституту на основі ОПП відповідно до затвердженого навчального плану.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.)

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання в Київського університету імені Бориса Грінченка відповідно до вимог ОКХ, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення.

Мета – дати студентам загальне уявлення про обставини заснування та функціонування періодичних видань у світі, забезпечити засвоєння ними основних етапів генези преси та її типологічних ознак, а також допомогти їм у систематизації історичних знань про основні тенденції розвитку світової журналістики.

Завдання:

1. вивчення основних етапів розвитку зарубіжної журналістики, репертуаром, видовими особливостями преси;
2. визначення ступеня впливу періодичних видань на суспільно-політичне життя країни за доби Нового і Новітнього часу;
3. формування системи понятійного апарату;
4. виявлення спільного і відмінного в розвитку преси і журналістики в різних країнах світу;
5. знайомство з наявною джерельною та історіографічною базою для вивчення особливостей розвитку зарубіжної журналістики;

Навчальні результати / досягнення:

1. застосовувати знання для формування загальної картини уявлень про основні тенденції розвитку зарубіжної журналістики;
2. здійснювати відбір необхідної інформації з наявних джерел та літератури;
3. вміти проводити наукову історичну експертизу відібраної інформації.
4. критично аналізувати різноманітну інформацію з Інтернет-джерел.
5. самостійно мислити і формувати власні уявлення про той чи інший період в історії зарубіжної преси і журналістики.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 150 год., із них 28 год. – лекції, 28 год. – семінарські заняття, 54 год. – самостійна робота, 8 год. – модульні контрольні роботи, семестровий контроль (ПМК – 6 семестр, іспит – 30 год. 7 семестр).

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: основні періоди розвитку журналістики, визначні друковані ЗМІ, постаті.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>5 кредитів</i> Змістові модулі: <i>4 модулі</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>150 годин</i> Тижневих годин: <i>2 години</i>	Шифр та назва напрямку 6.030301 «Журналістика» Галузь знань: <i>0303 Журналістика та інформаційна діяльність</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i>	Нормативна Рік підготовки: 3, 4 Семестр: 6, 7 Аудиторні заняття: 56 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 28 годин Семінарські заняття: 28 годин Модульні контрольні роботи: 8 годин Самостійна робота: 54 годин Вид контролю: 6 семестр – ПМК 7 семестр – іспит (30 год.)

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Р	А	Л	СЗ	ІЗ	МК	СР	іспит
Змістовий модуль I.									
Становлення та розвиток світової журналістики у XVIII-XIX ст.									
1.	Періодизація історії журналістики. Пражурналістика доби Середньовіччя і Відродження	6	2	2				4	
2.	Європейська журналістика XVII ст. Зарубіжна журналістика епохи Просвітництва XVIII ст.	8	4	2	2			4	
3.	Північноамериканська журналістика XVII-XIX ст. Становлення журналістики в країнах Латинської Америки, Азії та Африки	8	4	2	2			4	
4.	Розвиток періодичної преси Росії в XVIII-XIX ст.	12	6	2	2		2	6	
	Разом	34	16	8	6		2	18	
Змістовий модуль II.									
Основні тенденції розвитку зарубіжної журналістики у XIX –першій половині XX ст.									
5	Докорінні зміни в зарубіжній журналістиці XX ст.	8	4	2	2	-	-	4	
6	Еволюція світових ЗМІ у XIX-першій половині XX ст.	8	4	2	2		-	4	
7	Розвиток західної преси у першій половині XX ст.	14	8	2	4		2	6	
	Разом	30	16	6	8		2	14	
Змістовий модуль III.									
Зарубіжна журналістика у другій половині XX ст. – поч. XXI ст.									
8	Електронні ЗМІ у глобальних комунікаційних процесах. Становлення і розвиток радіомовлення.	10	6	2	4	-	-	4	
9	Визначальні тенденції розвитку світової журналістики II пол. XX ст. - поч. XXI ст.	14	8	4	2		-	8	
	Разом	24	14	6	6		2	12	
Змістовий модуль IV.									
Національні ЗМІ XX ст. – поч. XXI ст.									
10	Національні особливості систем ЗМК.	14	8	4	4		-	6	
11	Світові школи журналістики	18	10	4	4		2	6	
	Разом	32	18	8	8		2	12	
		30							30
	РАЗОМ	150	64	28	28		8	54	30

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ XVIII-XIX СТ.

Лекція 1. Періодизація історії журналістики. Пражурналістика доби Середньовіччя і Відродження (2 год.)

Основні підходи до періодизації історії світової журналістики. Пражурналістські явища греко-римської античності. Перші офіційні видання за правління Юлія Цезаря.

Основні політичні центри середньовічної Європи та формування періодичних видань. Публіцистика нового Заповіту. Візантійська ранньохристиянська та язичницька риторика.

Лекція 2. Європейська журналістика у XVII-XIX ст. (2 год.)

Формування газетно-журнальної справи. Культурно-історичні передумови виникнення газет у Німеччині. Цензурна політика. Французька преса XVII ст. Англійська преса XVII ст. Розвиток преси під час Англійської буржуазної революції. Історичні передумови «Памфлетної війни».

Розвиток просвітницьких ідей у Європі. Тенденції розвитку англійської журналістики в добу Просвітництва. Німецька журналістика XVIII ст. Французька преса XVIII ст.

Лекція 3. Північноамериканська журналістика XVII ст. – XVIII ст. (2 год.)

Перші газети на території північноамериканських британських колоній. Преса під час війни за незалежність. Головні тенденції редакційно-видавничої політики періоду Реконструкції. Формування національної преси в напівколоніях і колоніях. Зародження преси в колоніальних володіннях.

Світські та місіонерські видання для місцевого населення. Перші патріотичні видання. Періодичні видання колоній та напівколоній.

Лекція 4. Розвиток періодичної преси в Росії в XVIII ст. – XIX ст. (2 год.)

Становлення Російської журналістики у XVIII ст. «Академічна» журналістика. Вплив політичних ідей I чверті XIX ст. на пресу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У XIX –ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XX СТ.

Лекція 5. Докорінні зміни в зарубіжній журналістиці XX ст. (2 год.)

Вплив мілітаристської, шовіністичної та тоталітарної ідеології на світову систему журналістики *першої половини XX століття*: перевага пропаганди в журналістській діяльності; технізація, інтеграція, перетворення на головну галузь в інформаційному суспільстві – основні риси журналістики *другої половини XX століття*. Глобалізація інформаційних процесів.

Комунікаційні інновації XIX ст. Поява масової журналістики. Поява інформагенств. Виникнення нових газетних жанрів і форм.

Лекція 6. Еволюція світових ЗМІ у XIX-XX ст. (2 год).

Особливості розвитку ЗМІ в країнах Європи, Азії, Америки та Африки. Тенденції еволюції ЗМІ.

Лекція 7. Розвиток західної преси у XX ст. (2 год).

Типологічна еволюція періодики. Чинники стрімкого розвитку друку на початку XX ст. Феномен «нового журналізму». Розвиток нових жанрів журналістики

Перші регулярні передачі напередодні I світової війни. Становлення телебачення і ЗМІ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

ЗАРУБІЖНА ЖУРНАЛІСТИКА XX-XXI СТ.

Лекція 8. Електронні ЗМІ у глобальних комунікаційних процесах.

Становлення і розвиток радіомовлення (2 год.)

Тележурналістика. Радіожурналістика XX ст. Формування електронних ЗМІ та їх вплив на розвиток журналістики в світі.

Лекція 9. Визначальні тенденції розвитку світової журналістики II пол. XX ст. (4 год).

Розвиток телевізійної мережі. Громадське телебачення в Європі.

Сучасна журналістика Росії. Комунікаційна політика Росії в Азії. Інформаційна політика Росії в Європі. Інформаційна політика Росії в Україні та на пострадянському просторі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

НАЦІОНАЛЬНІ ЗМІ XX СТ. – ПОЧ. XXI СТ.

Лекція 10. Національні особливості системи ЗМК (4 год).

Преса Німеччини. Сучасна тележурналістика Німеччини

Сучасна журналістика Франції. Преса Франції.

Журналістика Африки. Преса Африканського континенту. Телебачення і радіо.

Журналістика Латинської Америки. Преса Латинської Америки. Тележурналістика.

Лекція 11. Світові школи журналістики (4 год.)

Особливості формування, тенденції формування світових шкіл журналістики. Основні школи світової журналістики, їх представники та здобутки.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ»

Разом: 150 год., з них лекційних – 28 год., семінарські заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 48 год., індивідуальні заняття – 8 год., семестровий контроль – ПМК, іспит.

Тиждень	I	II	III
Модулі	Змістовий модуль I		
Назва модуля	Становлення та розвиток світової журналістики у XVIII-XIX ст.		
Кількість балів за модуль	133 бали		
Лекції	1	2	3
Дати			
Теми лекцій	Періодизація історії журналістики. Пражурналістика доби Середньовіччя і Відродження. – 1б.	Європейська журналістика XVII ст. Зарубіжна журналістика епохи Просвітництва XVIII ст. – 1б.	Північноамериканська журналістика XVII-XIX ст. Становлення журналістики в країнах Латинської Америки, Азії та Африки – 1б.
Тиждень	VI		
	4		
Лекція	Розвиток періодичної преси Росії в XVIII-XIX ст. – 1б.		
Теми семінарських занять	Перші інформаційні центри в Західній Європі: Італії, Німеччині, Франції – 10 + 1б.	Передумови виникнення книгодрукування. – 10 + 1б.	Становлення журналістики в країнах Латинської Америки, Азії, Африки – 10 + 1б
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6.1. (15 балів)
	Табл. 6. 1 (15 балів)		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		
Тиждень	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль II		
Назва модуля	Основні тенденції розвитку зарубіжної журналістики у XIX – першій половині XX ст.		
Кількість балів за модуль	106 балів		
Лекції	5	6	7
Дати			
Теми лекцій	Докорінні зміни в зарубіжній журналістиці XX ст. – 1б.	Еволюція світових ЗМІ у XX ст. – 1б.	Розвиток західної преси у XX ст. – 1б
Теми семінарських занять	Зростання ролі засобів масової інформації – 10 + 1б.	Національні особливості системи ЗМК Великобританії. – 10 + 1б.	Національні особливості системи ЗМК Франції. – 20 + 2б.
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		
	ПМК		

	VIII	IX	X
Модулі	Змістовий модуль III		
Назва модуля	Зарубіжна журналістика у другій половині XX ст. – поч. XXI ст.		
Кількість балів за модуль	90 балів		
Лекції	8	9	
Дати			
Теми лекцій	Електронні ЗМІ у глобальних комунікаційних процесах. Становлення і розвиток радіомовлення. – 1б.	Визначальні тенденції розвитку світової журналістики II пол. XX ст.– 1б.	
Теми семінарських занять	Електронні ЗМІ у глобальних комунікаційних процесах. Становлення і розвиток радіомовлення – 10 + 1б.	Електронні ЗМІ у глобальних комунікаційних процесах. Становлення і розвиток радіомовлення – 10 + 1б.	Тенденції розвитку світової журналістики початку XXI ст. – 10 + 1б.
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (15 балів)		Табл. 6. 1 (15 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
	XI	XII	XIII
Модулі	Змістовий модуль IV		
Назва модуля	Національні ЗМІ XX ст. – поч. XXI ст.		
Кількість балів за модуль	103 бали		
Лекції	11	12	13
Дати			
Теми лекцій	Національні особливості систем ЗМК.– 1б.	Національні особливості систем ЗМК.– 1б.	Світові школи журналістики.– 1б.
Теми семінарських занять	Національні особливості систем ЗМК: Національні особливості системи ЗМК Франції – 10 + 1б.	Національні особливості систем ЗМК: Національні особливості системи ЗМК Німеччини – 10 + 1б.	Сучасна журналістика Росії – 10 + 1б.
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (15 балів)		Табл. 6. 1 (15 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Підсумковий контроль - іспит	40 балів		

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ XVIII-XIX СТ.

Семінарське заняття №1 Перші інформаційні центри у Західній Європі: Італії, Німеччині, Франції (2 год.)

1. Поява рукописних газет.
2. Християнська публіцистика пізньої античності та раннього середньовіччя.
3. Латинська ранньохристиянська риторика.

Рекомендована література:

1. Житарюк М.Г. Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство. – Львів, 2008. – 416 с. // http://mgzhyt.blogspot.com/2013/01/blog-post_7946.html
2. Казакова Т.В. Антична пражурналістика (місце та об'єм поняття) у курсі "Зарубіжна журналістика" // Наукові записки Інституту журналістики [Текст] / [Голов. ред.: В.Різун]. -К.: Інститут журналістики, 2000. – Т. 16 : Липень - вересень. – 2004. – С.19-23. // <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1340>.
3. Михайлин І.Л. Основи журналістики / вид. 5-е, доповн. і доопр. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 496 с.
4. Прохоров Е.П. Введение в теорию журналистики. – М., 2003.
5. Прутцков, Г. В. Введение в мировую журналистику: Антология в двух томах [Текст]: учебное пособие по курсу "История зарубежной журналистики. Введение в мировую журналистику" / Г.В.Прутцков. – М.: Омега-Л, 2003. – 464 с.; 416 с.
6. Федченко П.М. Преса та її попередники. – К., 1969.

Семінарське заняття №2. Передумови виникнення книгодрукування (2 год.)

1. Суспільно-політичний розвиток європейського міста.
2. Розвиток суспільних комунікацій.
3. Формування книгодрукарської справи.

Рекомендована література:

1. Житарюк М.Г. Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство. – Львів, 2008. – 416 с. // http://mgzhyt.blogspot.com/2013/01/blog-post_7946.html
2. Казакова Т.В. Антична пражурналістика (місце та об'єм поняття) у курсі "Зарубіжна журналістика" // Наукові записки Інституту журналістики [Текст] / [Голов. ред.: В.Різун]. К.: Інститут журналістики, 2000. – Т. 16 : Липень - вересень. – 2004. – С.19-23. // <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1340>.

3. Михайлин І.Л. Основи журналістики / вид. 5-е, доповн. і доопр. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 496 с.
4. Прохоров Е.П. Введение в теорию журналистики. — М., 2003.
5. Прутцков, Г. В. Введение в мировую журналистику: Антология в двух томах [Текст]: учебное пособие по курсу "История зарубежной журналистики. Введение в мировую журналистику" / Г.В.Прутцков. — М.: Омега-Л, 2003. — 464 с.; 416 с.

Семінарське заняття № 3. Становлення журналістики в країнах Латинської Америки, Азії та Африки (2 год.)

1. Зародження преси в колоніальних володіннях.
2. Світські та місіонерські видання для місцевого населення.
3. Перші патріотичні видання.
4. Періодичні видання колоній та напівколоній.

Рекомендована література:

1. Житарюк М.Г. Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство. — Львів,
2. 2008. — 416 с. // http://mgzhyt.blogspot.com/2013/01/blog-post_7946.html
3. Казакова Т.В. Антична пражурналістика (місце та об'єм поняття) у курсі "Зарубіжна журналістика" // Наукові записки Інституту журналістики [Текст] / [Голов. ред.: В.Різун].
4. К.: Інститут журналістики, 2000. — Т. 16 : Липень - вересень. — 2004. — С.19-23. //
5. <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1340>.
6. Михайлин І.Л. Основи журналістики / вид. 5-е, доповн. і доопр. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 496 с.
7. Прохоров Е.П. Введение в теорию журналистики. — М., 2003.
8. Прутцков, Г. В. Введение в мировую журналистику: Антология в двух томах [Текст]:
9. учебное пособие по курсу "История зарубежной журналистики. Введение в мировую журналистику" / Г.В.Прутцков. — М.: Омега-Л, 2003. — 464 с.; 416 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У ХІХ — ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

Семінарське заняття № 4. Зростання ролі засобів масової комунікації у ХХ ст. (2 год.)

1. Комунікаційні революції ХХ ст.
2. Основні фактори розвитку журналістики країн Західної Європи та США у I пол. ХХ ст.
3. Розвиток процесів монополізації та концентрації зарубіжних ЗМІ.

Рекомендована література:

1. Журналистика западноевропейских стран: Учебное пособие / Под ред. В. С. Соколова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1990.
2. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ, 2001. – 19 с.
3. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
4. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіа-дослідження – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
5. Михайлов С. А. Журналистика Соединенных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.
6. Михайлов С. А. История зарубежных СМИ: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 256 с.
7. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.

Семінарське заняття № 5. Національні особливості системи ЗМК Великобританії (2 год.)

1. Сучасна журналістика Великобританії
2. Преса Великобританії.
1. Тележурналістика
2. Сучасна журналістика країн Північної Європи.

Рекомендована література:

1. Журналистика западноевропейских стран: Учебное пособие / Под ред. В. С. Соколова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1990.
2. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ, 2001. – 19 с.
3. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
4. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіа-дослідження – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
5. Михайлов С. А. Журналистика Соединенных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.
6. Михайлов С. А. История зарубежных СМИ: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 256 с.
7. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.

Семінарське заняття № 6-7. Національні особливості системи ЗМК Франції (4 год.)

3. Сучасна журналістика Франції.
4. Преса Франції.
5. Тележурналістика.

Рекомендована література:

8. Журналистика западноевропейских стран: Учебное пособие / Под ред. В. С. Соколова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1990.
9. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ, 2001. – 19 с.
10. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
11. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіа-дослідження – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
12. Михайлов С. А. Журналистика Соединенных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.
13. Михайлов С. А. История зарубежных СМИ: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 256 с.
14. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III ЗАРУБІЖНА ЖУРНАЛІСТИКА XX-XXI СТ.

Семінарське заняття № 8-9. Електронні ЗМІ у глобальних комунікаційних процесах. (4 год.)

1. Поява радіо і телебачення.
2. Шлях радіо від засобу зв'язку до засобу масової комунікації.
3. Розвиток основних моделей радіомовлення у I половині XX ст.
4. Міжнародне радіомовлення.

Рекомендована література:

1. Журналистика западноевропейских стран: Учебное пособие / Под ред. В. С. Соколова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1990.
2. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ, 2001. – 19 с.
3. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
4. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіа-дослідження – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.

5. Михайлов С. А. Журналистика Соединенных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.

6. Михайлов С. А. История зарубежных СМИ: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 256 с.

7. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.

Семінарське заняття № 10. Тенденції розвитку світової журналістики початку ХХІ ст (2 год.)

1. Розвиток електронних ЗМІ.
2. Кросмедійність сучасних ЗМІ.
3. Світові медійні корпорації.
4. Розвиток блогерства.

Рекомендована література:

1. Потятинник Б. В. Медіа : ключі до розуміння. Серія : Медіакритика / Б. В. Потятинник. — Львів : ПАІС, 2004. — 312 с.
2. Журналистика западноевропейских стран: Учебное пособие / Под ред. В. С. Соколова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1990.
3. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ, 2001. – 19 с.
4. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
5. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіа-дослідження – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
6. Михайлов С. А. Журналистика Соединенных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.
7. Михайлов С. А. История зарубежных СМИ: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 256 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV НАЦІОНАЛЬНІ ЗМІ ХХ СТ. – ПОЧ. ХХІ СТ.

Семінарське заняття № 11-12. Національні особливості систем ЗМК (4 год.)

Національні особливості системи ЗМК Франції (2 год.)

1. Сучасна журналістика Франції.
2. Преса Франції.
3. Тележурналістика.

Національні особливості системи ЗМК Німеччини (2 год.)

1. Сучасна журналістика Німеччини.
2. Преса Німеччини.

3. Тележурналістика.
4. Радіожурналістика

Рекомендована література:

- і. Журналістика західноєвропейських стран: Учебное пособие / Под ред. В. С. Соколова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1990.
2. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ, 2001. – 19 с.
3. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
4. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіа-дослідження – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
5. Михайлов С. А. Журналістика Соединенных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.
6. Михайлов С. А. История зарубежных СМИ: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 256 с.
7. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.

Семінарське заняття № 10. Сучасна журналістика Росії. (4 год.)

1. Сучасна журналістика Росії.
2. Комунікаційна політика Росії в Азії.
3. Інформаційна політика Росії в Європі.
4. Інформаційна політика Росії в Україні та на пострадянському просторі.

Рекомендована література:

1. Журналістика західноєвропейських стран: Учебное пособие / Под ред. В. С. Соколова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1990.
2. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ, 2001. – 19 с.
3. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
4. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіа-дослідження – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
5. Михайлов С. А. Журналістика Соединенных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.
6. Михайлов С. А. История зарубежных СМИ: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 256 с.
7. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ XVIII-XIX СТ.

Тема 1. Періодизація історії журналістики. Пражурналістика доби Середньовіччя і Відродження (4 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

Тема 2. Європейська журналістика у XVII-XIX ст. (4 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

Тема 3. Північноамериканська журналістика XVII ст. – XVIII ст. (4 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

Тема 4. Розвиток періодичної преси в Росії в XVIII ст. – XIX ст. (4 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАРУБІЖНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У XIX –ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XX СТ.

Тема 5. Докорінні зміни в зарубіжній журналістиці XX ст. (4 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

Тема 6. Еволюція світових ЗМІ у XIX-XX ст. (4 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

Лекція 7. Розвиток західної преси у XX ст. (4 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

ЗАРУБІЖНА ЖУРНАЛІСТИКА XX-XXI СТ.

Лекція 8. Електронні ЗМІ у глобальних комунікаційних процесах. Становлення і розвиток радіомовлення (4 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

Лекція 9. Визначальні тенденції розвитку світової журналістики II пол. XX ст. (6 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

НАЦІОНАЛЬНІ ЗМІ XX СТ. – ПОЧ. XXI СТ.

Лекція 10. Національні особливості системи ЗМК (6 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

Лекція 11. Світові школи журналістики (4 год.)

Опрацювання першоджерел, наукової літератури.

Таблиця 6. 1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Становлення та розвиток світової журналістики у XVIII-XIX ст.			
Періодизація історії журналістики. Пражурналістика доби Середньовіччя і Відродження	Опрацювання літератури, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	I
Європейська журналістика XVII ст. Зарубіжна журналістика епохи Просвітництва XVIII ст.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	II
Північноамериканська журналістика XVII-XIX ст. Становлення журналістики в країнах Латинської Америки, Азії та Африки	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	III
Розвиток періодичної преси Росії в XVIII-XIX ст.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	IV
Змістовий модуль II Основні тенденції розвитку зарубіжної журналістики у XIX –першій половині XX ст.			
Докорінні зміни в зарубіжній журналістиці XX ст.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	I
Еволюція світових ЗМІ у XX ст.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	II
Розвиток західної преси у XX ст.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	III
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Зарубіжна журналістика у другій половині XX ст. – поч. XXI ст.			
Електронні ЗМІ у глобальних комунікаційних процесах. Становлення і розвиток радіомовлення.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	IV
Визначальні тенденції розвитку світової журналістики II пол. XX ст.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	V

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. Національні ЗМІ XX ст. – поч. XXI ст.			
Національні особливості систем ЗМК.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	VI
Світові школи журналістики	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	VII
<i>Разом: 54 год.</i>	<i>Разом: 165 балів</i>		

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія зарубіжної журналістики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. VI), де зазначено види контролю й принципи їх оцінювання. Систему переведення рейтингових балів у національну та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8. 1, 8. 2.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
-

Таблиця 8. 1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю (за 6 семестр)

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	7	7
3.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	15	7	105
4.	Робота на семінарському занятті (практичному) занятті, в т. ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	7	70
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
7.				
максимальна кількість балів 239				

Коефіцієнт: $100:239=0,42$

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю (за 7 семестр)

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	7	7
3.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	15	4	60
4.	Робота на семінарському занятті (практичному) занятті, в т. ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	7	70
6.	Модульна контрольна робота	25	5	50
7.				
максимальна кількість балів 194				

Коефіцієнт: $60:194=0,31$

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу Студента на семінарських та (чи) практичних заняттях, виконання самостійної роботи, складання модульних контрольних робіт та інших видів контролю.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп’ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- *Практичні*: аналіз.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Історія журналістики».

XI. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Історія журналістики як наука і навчальна дисципліна: об'єкт, методи, зв'язок з іншими галузями та навчальними курсами.
2. Історія зарубіжної журналістики як наука і навчальна дисципліна: основні аспекти.
3. Принципи періодизації історії зарубіжної журналістики.
4. Журналістика і масова комунікація та їх функції в суспільстві.
5. Питання щодо пражурналістських явищ у Древньому Єгипті.
6. Прообрази сучасних газет у Давньоримській імперії.
7. Перші офіційні видання за правління Юлія Цезаря.
8. Анналі понтифіків як пражурналістське явище.
9. Латинська ранньохристиянська риторика.
10. Візантійська ранньохристиянська та язичницька риторика.
11. «Акта сенатус» та «Акта діурна» – прообрази майбутніх газет.
12. Християнська публіцистика пізньої античності та раннього середньовіччя.
13. Інформаційні листки в стародавньому Китаї.
14. Зародження і розвиток інформаційних листків в Кореї. Кибельчон.
15. Попередники газет у середньовічній Європі.
16. Поява рукописних листків та рукописних газет.
17. Друковані листки та газети після появи верстата Гуттенберга.
18. Французька преса XVII ст.
19. Англійська преса XVII ст.
20. Розвиток преси під час Англійської буржуазної революції.
21. Історичні передумови «Памфлетної війни».
22. Тенденції розвитку англійської журналістики в добу Просвітництва.
23. Німецька журналістика XVIII ст.
24. Французька преса XVIII ст.
25. Перші газети на території північноамериканських британських колоній.
26. Преса під час війни за незалежність.
27. Головні тенденції редакційно-видавничої політики періоду Реконструкції.
28. Формування національної преси в напівколоніях і колоніях.
29. Становлення Російської журналістики у XVIII ст.
30. «Академічна» журналістика.
31. Вплив політичних ідей I чверті XIX ст. на пресу.
32. Зародження преси в Японії. Йомі-урі.
33. Зародження преси в колоніальних володіннях.
34. Світські та місіонерські видання для місцевого населення.
35. Перші патріотичні видання.
36. Періодичні видання колоній та напівколоній.
37. Докорінні зміни в зарубіжній журналістиці XX ст.
38. Еволюція світових ЗМІ у XX-XXI ст.
39. Роль Теофраста Ренодо в зародженні сучасної газети.

40. Перші регулярні періодичні видання («Ла газетт», «Авізо реляціон цайтунг» тощо).
41. Особливості зародження журналістики в Чехії, Словаччині, Угорщині та Польщі.
42. Розвиток західної преси у I пол. XX ст.
43. Основні тенденції розвитку журналістики в добу телебачення.
44. Електронні ЗМІ у глобальних комунікаційних процесах.
45. Становлення і розвиток радіомовлення.
46. Визначальні тенденції розвитку світової журналістики II пол. XX ст.
47. Національні особливості систем ЗМК.
48. Світові школи журналістики.
- 49.
- 50.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Беспалова А. Г., Корнилов Е. А., Короченский А. П., Лучинский Ю. В., Станько А. И. История мировой журналистики. – Ростов-на-Дону: Издательский центр «Март», 2003. – 432 с.
2. Введение в мировую журналистику. От Античности до конца XVIII века: Хрестоматия / Сост. Г. В. Прутцков. – М.: Аспект Пресс, 2007. – 428 с.
3. Виппер Р. Ю. Лекции по истории Греции. Очерки истории Римской империи. Избранное сочинение в II т. – Т. I. – Ростов-на-Дону: Издательство «Феникс», 1995. – 480 с.
4. Вороненкова Г. Ф. Путь длиной в пять столетий: от рукописного листка до информационного общества. Национальное своеобразие средств массовой информации Германии (исторические предпосылки, особенности становления и эволюция, типологические характеристики, структура, состояние на рубеже тысячелетий). – М.: Языки русской культуры, 1999. – 640 с.
5. Ворошилов В. В. Журналистика. Базовый курс: Учебник. – 5-е изд. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 640 с.
6. Гетьманець М. Ф., Михайлин І. Л. Сучасний словник літератури і журналістики. – Х.: Прапор, 2009. – 384 с.
6. Гуревич Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства. – М., 1990. – 395 с.
7. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.
8. Есин Б. И. История русской журналистики (1703 – 1917): Хрестоматия. – 2-е изд., испр. – М.: Флинта-Наука, 2001. – 464 с.
9. Жолудь Р. В. Начало православной публицистики: Библия, апологеты, византийцы. – Воронеж: Воронеж. гос. ун-т, 2002. – 191 с.
10. Журналистика западноевропейских стран: Учебное пособие / Под ред. В. С. Соколова. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та, 1990.
11. История печати: В 2 т. – Т. 1. – М.: Аспект Пресс, 2001. – (Серия «Классика журналистики») // Режим доступа:
12. <http://evartist.narod.ru/text2/26.htm>
13. История печати: В 2 т. – Т. 2. – М.: Аспект Пресс, 2001. – (Серия «Классика журналистики») // Режим доступа:
14. <http://evartist.narod.ru/text2/31.htm>
15. История печати: Антология: Т. 3: Газета Древнего мира / Очерки по истории мировой почты / Сатирико-нравоучительные журналы Стиля и Аддисона: Учебное пособие для вузов (сост., предисл., комм. Засурского Я. Н., Бакулина О. А.). – М.: Аспект Пресс, 2008г., – 271 с. – (Серия «Классика журналистики»).
16. История русской журналистики XVIII–XIX веков / Под ред. проф. А. В. Западова. – М.: Высшая школа, 1973.
17. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
18. Казакова Т. В. Історія зарубіжної журналістики: Методичні матеріали для студентів заочного та дистанційного навчання зі спеціальності «Журналістика». – Харків: ХНУ, 2001. – 19 с.
19. Козлова М. М. История журналистики зарубежных стран: Учебное пособие для бакалавров специальности «Связи с общественностью». – Ульяновск: УлГТУ, 1999. – 100 с.
20. Корнилова Е. Н. Риторика – искусство убеждать. Своеобразие публицистики античного мира: Учебное пособие. – 3-е изд., доп. – М: Изд-во Моск.ун-та, 2010. – 240 с.
21. Куле К. «СМИ в Древней Греции: сочинения, речи, разыскания, путешествия...» / Пер. с франц. – М.: Новое Литературное Обозрение, 2004 г. – 256 с.

22. Лучинский Ю. Очерки истории зарубежной журналистики: Учеб. пособие. – Кубан. гос. ун-т. – Краснодар, 1996. – 140 с.
23. Мелешенко О. К., Черняков Б. І. Чотири століття британської журналістики // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 9 (жовтень-грудень). – К., 2002. – С. 191–228.
24. Мелешенко О. К., Черняков Б. І. Журналістика Франції // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 10 (січень-березень). – К., 2003. – С. 159–212.
25. Мелешенко О. К., Чічановський А. А., Шкляр В. І. Інформація, інформаційний. Словник термінів і понять для журналістів і політологів. – К.: Грамота, 2007. – 72 с. – (Сер. «Словник»).
26. Методичні вказівки до вивчення курсу «Історія виникнення преси». – Дніпропетровськ, 2000.
27. Михайлин І. Л. Історія української журналістики. – Х.: Прапор, 2004. – 320 с.
28. Михайлин І. Л. Журналістика як всевіт: Вибрані медіа-дослідження – Х.: Прапор, 2008. – 512 с.
29. Михайлов С. А. Журналистика Соединенных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.
30. Михайлов С. А. История зарубежных СМИ: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 256 с.
31. Ораторы Древней Греции. – Сост. М. Л. Гаспаров. – М., 1985.
32. Орбитко Б. А. Реклама і рекламна діяльність: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2002. – 240 с.
33. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література. – К.: Либідь, 2001. – 718 с.
34. 112. Потятинник Б. В. Медіа : ключі до розуміння. Серія : Медіакритика / Б. В. Потятинник. — Львів : ПАІС, 2004. — 312 с.
35. Прохоров Е. П. Введение в теорию журналистики. – М.: Аспект Пресс, 2007. – 352 с.
36. Пругцов Г. В. Введение в мировую журналистику: Анто-логия: В 2 т. – М.: Омега-Л, ИМПЭ им. А. С. Грибоедова, 2003.
37. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.
38. Рыжов К. В., Рыжова Е. В. 100 великих пророков и вероучителей. – М.: Вече, 2006. – 544 с.
39. Сидоренко Н. М. Історія зарубіжної журналістики: Навчальна програма. – К., 2001.
40. Сидорченко Л. История зарубежной литературы XVIII века. – Режим доступа:
41. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Literat/Sidor/index.php
42. Соколов В. С., Виноградова С.М. Периодическая печать Великобритании. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2000.
43. Скэмел М. Цензура: личная точка зрения. – Режим доступа: <http://modernproblems.org.ru/press/cenzore>.
44. Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті / За ред. Ю. М. Бідзілі. – Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2007. – 224 с.
45. Спанкерен Кетрін Ван. Література Сполучених Штатів: Нарис. – США: Інформ. агентство, 1994. – 142 с.
46. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: Підручник. – К.: Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
47. Трыков В. П. Введение в мировую журналистику: Учеб. пособие. – М.: ИМПЭ им. А. С. Грибоедова, 2007. – 55 с.

48. Хоменко Т. М. Проповідництво і сучасна публіцистика: (на основі есеїстики Є. Сверстюка, М. Мариновича – Україна, І. Ортинського – Німеччина). – Львів: ПАІС, 2008. – 135 с.
49. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Іст.-естет. нарис. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 360 с.